ПРОГРАМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА

10 клас

Підручники:

1) «Громадянська освіта» інтегрований курс, рівень стандарту, **підручник** для учнів 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Гісем О.О., Мартинюк О.О.), 2018 рік.

2) «Громадянська освіта» інтегрований курс, рівень стандарту, **підручник** для учнів 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Вербицька П.В., Волошенюк О.В., Горленко Г.О., Кендзьор П.І., Козорог О.Г., Маркусь Н.І., Махун Л.П., Педан-Слєпухіна О.Л., Ратушняк С.П., Ситник Е.В.), 2018 рік.

3) «Громадянська освіта» інтегрований курс, рівень стандарту, **підручник** для учнів 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бакка Т.В., Марголіна Л.В., Мелещенко Т.В.), 2018 рік.

4) «Громадянська освіта» інтегрований курс, рівень стандарту, **підручник** для учнів 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Васильків І.Д., Кравчук В.М., Сливка О.А., Танчин І.З., Тимошенко Ю.В., Хлипавка Л.М.), 2018 рік.

Навчальний матеріал для вивчення вказаних тем Ви знайдете в підручниках або можете скористатися ресурсами:

1. «Всеукраїнська школа онлайн», курс з громадянської освіти для учнів 10 класу

https://lms.e-school.net.ua/courses/course-v1:UIED+Civic-education-10th-grade+2020/course/

2. Онлайн-курс із громадянської освіти для учнів 10 класу https://citizen.in.ua/

3. Відеоуроки з громадянської освіти для учнів 10 класу **https://www.youtube.com/channel/UCDcsW-PCWbklYfoEujwJ1TA**

4. Відеоуроки з громадянської освіти для учнів 10 класу **https://megogo.net/ua/view/18252656-10-klas-gromadyans-ka-osvita-3-travnya.html?video_view_tab=description**

Підручники відповідають навчальній програмі з громадянської освіти для учнів 10 класу закладів загальної середньої освіти, затвердженій Наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698.

Програма самостійної роботи спланована відповідно до тем підручників для 10 класу закладів загальної середньої освіти:
1) «Громадянська освіта» інтегрований курс, рівень стандарту, (авт. Гісем О.О., Мартинюк О.О.);
2) «Громадянська освіта» інтегрований курс, рівень стандарту, (авт. Вербицька П.В., Волошенюк О.В., Горленко Г.О., Кендзьор П.І., Козорог О.Г., Маркусь Н.І., Махун Л.П., Педан-Слєпухіна О.Л., Ратушняк С.П., Ситник Е.В.).

Порада:
Для підготовки до РКР та співбесіди з громадянської освіти використовуйте методичні матеріали та джерела інформації, які відповідають навчальній програмі та програмі самостійної роботи.

Річна контрольна робота

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Очікувані результати	Джерела інформації	Інтерактивні завдання для самоперевірки
Розділ 1. ОСОБИСТІСТЬ ТА ЇЇ ІДЕНТИЧНІСТЬ				
1	**Тема 1. Що таке ідентичність?** Ідентичність. Види ідентичності.	**Учень/учениця дає визначення понять:** ідентичність, соціалізація, самовизначення, самореалізація, особиста гідність,	«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 5-8** -підручник авт. Вербицька П.В.	Завдання для систематизації та узагальнення матеріалу

	Громадянська ідентичність. Змінний характер ідентичності. Самовизначення. Ідентифікація. Особиста гідність. Совість.	совість, сім'я, субкультура; **усвідомлює** існування логічних зв'язків між усіма складовими розділу; **відтворює** основну частину навчального матеріалу, знає основоположні теорії та факти, вдало добирає приклади; вільно **оперує** основними поняттями, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією; **формулює і висловлює** власну думку щодо особистої гідності, необхідності автономії особистості, ролі сім'ї у процесі формування людини та громадянина; **відстоює** власну позицію, використовуючи інформацію з різних джерел; **демонструє** навички критичного мислення стосовно себе та інших, вміє окреслити власні життєві пріоритети, відстоює ідею здорового способу життя, підкріплює її власними навичками поведінки у повсякденному житті, критично аналізує власні реальні можливості, умови середовища для успішної самореалізації, аналізує вплив субкультур на молодь; **усвідомлює** цінність людського життя, свою ідентичність, поважає ідентичність інших; визнає цінність особистої гідності людини; **усвідомлює** важливість процесу соціалізації людини в суспільстві,	**ст. 5-13** Відеоурок Тема 1.1. Що таке ідентичність? (youtube.com)	Цікаві завдання Онлайн-тестування Онлайн кросворд
2	**Тема 2. Соціалізація особистості.** Поняття соціалізації. Етапи соціалізації. Суб'єкти соціалізації. Соціалізація як ресурс формування громадянської ідентичності. Соціалізація в сім'ї. Соціалізація серед однолітків. Молодіжні субкультури. Партнерські стосунки в сім'ї. Трансформація моделей сім'ї.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 12-17** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 13-18** Відеоурок Тема 1.3. Як соціалізація допомагає нам знайти своє місце в суспільстві (youtube.com)	
3	**Тема 3. Самореалізація людини.** Самореалізація і розвиток. Індивідуальність особистості. Життєві цінності й пріоритети. Активна громадянська позиція. Мобільність і адаптивність людини. Креативність.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 9-11** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 18-23** Відеоурок Тема 1.4. Ціннісні орієнтири — основа життєвого вибору та успішної самореалізації особистості (youtube.com)	

		необхідність збереження власної автономії та індивідуальності як важливої умови самореалізації особистості; поважає інститут сім'ї.		
Розділ 2. ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ				
4	**Тема 1. Людська гідність і права людини**. Поняття людської гідності. Людська гідність – основа прав людини. Рівність і рівноправність.	**Учень/учениця** **знає** зміст понять: людська гідність, свобода, гуманізм, права і свободи людини, права дитини, рівність, рівноправність, справедливість, солідарність, верховенство права, відповідальність, порушення прав людини, міжнародні стандарти захисту прав людини, механізми захисту прав людини і прав дитини, збройний конфлікт, міжнародне гуманітарне право; **пояснює** природу прав людини; **розглядає** права людини крізь призму відносин «людина – держава»; **розрізняє** права людини та права й обов'язки громадянина; **називає** невідчужувані права людини та права дитини; **знає,** що таке порушення прав людини та наводить приклади національних та міжнародних механізмів захисту прав людини; **володіє** інформацією про порядок звернень щодо захисту прав людини до національних і міжнародних органів та організацій; **визначає** роль прав людини в особистому житті, житті суспільства та	«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 22-23** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 24-28** Відеоурок Тема 2.1. Який зв'язок існує між людською гідністю та правами людини (youtube.com)	Завдання для систематизації та узагальнення: «Вікторина» Онлайн-тестування
5	**Тема 2. Еволюція прав людини**. Поява та розвиток прав людини. Основоположні права і свободи людини. Класифікація прав людини. Борці за права людини.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 24-29** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 28-39** Відеоурок Тема 2.2. Звідки беруться права людини та яку вони мають історію (youtube.com)	
6	**Тема 3. Людина і держава**. Взаємовідносини «людина – держава». Верховенство права.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 30-31** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 39-41**	

	Права і свободи людини та їх гарантування і захист державою. Позитивні і негативні зобов'язання держави.	інших людей; **пояснює** умови, сутність та особливості застосування МГП, кваліфікацію міжнародного збройного конфлікту на території України; **визначає** роль держави та державних інституцій щодо захисту прав людини та прав дитини; **розрізняє** сфери застосування права прав людини і міжнародного гуманітарного права; **вміє** захищати свої права та права інших людей; **знаходить** відповідну інформацію, критично оцінює факти, приймає рішення на основі мотивованих суджень; аргументовано **презентує** власну думку щодо шляхів та засобів реалізації прав людини в Україні; **визначає** шляхи можливих дій у разі проблемної ситуації, пов'язаної з порушенням прав людини; **оцінює** перспективи й основні загрози розвитку прав людини в майбутньому; **демонструє** почуття людської гідності, самоповаги та поваги до інших, незалежно від соціальних, культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей; **пояснює** важливість захисту прав людини у мирний час і в період збройних конфліктів; **усвідомлює** та **демонструє** відповідальність за свої дії, прагнення особистого розвитку та соціальних змін; проявляє стійке негативне ставлення до фактів дискримінації, зневажання людської	Відеоурок Тема 2.4. Хто відповідає за дотримання та забезпечення прав людини (youtube.com)	
7	**Тема 4. Права дитини.** Поняття прав дитини. Конвенція ООН про права дитини. Забезпечення та реалізація прав дитини в Україні.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 32-36** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 42-47** Відеоурок Тема 2.5. Які права мають діти (youtube.com)	
8	**Тема 5. Механізми захисту прав людини і прав дитини**. Порушення прав людини. Поняття механізмів захисту прав людини. Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини. Національні механізми захисту прав людини, їх класифікація. Захист прав дитини.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 37-42** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 47-60** Відеоурок Тема 2.7. Які механізми захисту прав людини існують (youtube.com)	
9	**Тема 6. Права людини та права дитини в умовах збройного конфлікту.** Забезпечення та захист прав людини та прав дитини в умовах		Відеолекції: 1.1. Права людини та збройний конфлікт. Теоретична частина (youtube.com) 1.2. Права людини та збройний конфлікт. Методична частина	

	збройного конфлікту. Міжнародне гуманітарне право.	гідності та зазіхань на права людини; **проявляє** співчуття та солідарність з іншими, прагнення підтримувати тих, чиї права людини знаходяться під загрозою; **демонструє** бажання працювати на користь ідеалів фундаментальних прав людини, рівності та поваги до відмінностей.	(youtube.com) 2.1. Основні поняття міжнародного гуманітарного права. Теоретична частина (youtube.com) 2.2. Основні поняття міжнародного гуманітарного права. Методична частина (youtube.com)	
Розділ 3. ЛЮДИНА В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ				
10	**Тема 1. Соціокультурна багатоманітність**. Поняття суспільства. Соціальна структура суспільства. Соціальна згуртованість, солідарність і відповідальність. Соціальні цінності. Гендерна, етнічна, конфесійна різноманітність.	**Учень/учениця** **розуміє та пояснює** зміст понять: суспільство, соціум, соціальна стратифікація, полікультурне суспільство, суспільна відповідальність, солідарність, стереотипи, упередження, дискримінація, конфлікти, толерантність; переговори, медіація, консенсус, компроміс; **описує** соціальну структуру суспільства та соціальні інститути; **визначає** причини виникнення стереотипів, їхній вплив на життя у багатоманітному суспільстві; **характеризує** джерела виникнення конфліктів; **називає** фази перебігу конфлікту; **розуміє** причини виникнення збройних конфліктів; **називає** основні принципи діалогу між соціальними групами в полікультурному суспільстві: принцип соціальної рівності	«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 46-51** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 61-65** Відеоурок Тема 3.1. Що таке суспільство та як воно виражає себе через культуру (youtube.com)	Завдання для систематизації та узагальнення матеріалу: Цікаві завдання 1 Цікаві завдання 2 Онлайн-тестування
11	**Тема 2. Ефективна комунікація.** Роль спілкування в житті людини й суспільства. Вербальна й невербальна комунікація.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 52-55** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 81-86**	

		та справедливості, принцип згуртованості, принцип соціального партнерства; **пояснює,** що таке соціальні цінності та яку роль в житті суспільства відіграє соціальна відповідальність; **характеризує** соціальні норми; **пояснює**, що таке гендерна рівність та в чому полягає її значення; **порівнює** міжнародні та національні засоби захисту від дискримінації; **наводить** приклади дискримінації та ксенофобії; **характеризує** види конфліктів, **пояснює** стан людини та суспільства під час розгортання конфлікту, добирає способи виходу із конфліктних ситуацій, **демонструє** навички виходу із конфліктних ситуацій на різних рівнях; **розрізняє** види соціальної відповідальності, види стереотипів та конфліктів; **демонструє** навички ефективної комунікації та ненасильницького розв'язання соціальних конфліктів; **моделює / удосконалює** процес спілкування з представниками інших культур; **вчиться** вести переговори, досягати компромісу та консенсусу засобами діалогу через критичне дослідження ситуації конфлікту; **проявляє** медіаторські вміння, пропонує шляхи розв'язання конфліктів; **встановлює** прогнозовані наслідки збройних конфліктів; **вміє** протистояти проявам расизму; **визнає**	Відеоурок Тема 3.8. Чому невербальна комунікація є важливою в соціокультурному просторі (youtube.com)	
12	**Тема 3. Стереотипи та упередження. Дискримінація. Конфлікти**. Поняття стереотипів і упереджень. Забобони. Шляхи подолання стереотипів. Поняття дискримінації. Основні форми та прояви дискримінації. Толерантність та інклюзія. Поняття конфлікту та його види. Стадії конфлікту. Війна як найжорсткіший прояв збройного конфлікту. Способи подолання конфліктів. Переговори і медіація. Консенсус і компроміс.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 56-59** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 66-80** Відеоурок Тема 3.3. Як розпізнати стереотипи і протистояти дискримінації (youtube.com)	

		цінність культурного багатоманіття; **усвідомлює** необхідність поваги та толерантного ставлення до культурних відмінностей; **проявляє** відкритість до міжкультурного діалогу.		
Розділ 4. ДЕМОКРАТИЧНЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ЙОГО ЦІННОСТІ				
13	**Тема 1. Демократична держава**. Виникнення і зміст демократії. Демократичні цінності. Загрози для демократії. Демократичні інститути. Конституція та її призначення. Правова держава. Законодавча, виконавча та судова влада в демократичній державі. Вибори і референдум як інструменти демократії. Роль політичних партій в демократичній державі.	**Учень/учениця** **знає зміст понять:** демократія, демократичні процедури, плюралізм, врядування, громадянське суспільство, правова держава, громада, адвокація, волонтерство, солідарність, соціальна згуртованість, влада, державна влада, громадянська активність, пряма та представницька демократія, вибори, принципи виборчого права, референдум; права і обов'язки учнів, учнівське самоврядування, дитяча організація, ініціатива; **знає** ознаки демократичного врядування та демократичні процедури, ефективні форми участі вчителів, учнів та батьків у врядуванні школою; **розуміє** зміст основоположних принципів демократії, значення людського капіталу для розвитку демократичного суспільства; **називає та пояснює** демократичні цінності; **пояснює** співвідношення громадянського суспільства і правової держави; **описує** основи місцевого самоврядування; **пояснює** способи визначення та вирішення проблем	«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 64-73** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 87-101** Відеоурок Тема 4.1 Що таке демократія (youtube.com)	Завдання для систематизації та узагальнення матеріалу: Цікаві завдання 1 Цікаві завдання 2 Онлайн-тестування
14	**Тема 2. Громадянське суспільство**. Поняття громадянського суспільства. Функції громадянського суспільства. Роль громадян у становленні й функціонуванні		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 74-78** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 102-107**	

	громадянського суспільства. Громадські організації. Інші форми самоорганізації громадян.	місцевої громади за участю громадян, **розуміє** роль учнівського самоврядування; **знає** права і обов'язки учнів; **порівнює** суспільні явища, системи, процедури, пов'язані з темами розділу; **оцінює** роль громадських організацій, форм самоорганізації громадян у функціонуванні демократичного суспільства та держави; **визначає** форми громадянської активності на рівні місцевої громади, регіону, держави; **визнає** особистість як найвищу цінність демократії; оцінює значення власної ініціативи в захисті прав і свобод людини.	Відеоурок Тема 4.4. Що таке громадянське суспільство, і яка роль у ньому належить правовій державі (youtube.com)	
15	**Тема 3. Громада.** Поняття громади. Роль громади в житті людини, суспільства, держави. Реалізація та захист громадою своїх прав і законних інтересів. Участь громадян у розв'язанні проблем громади.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 79-82** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 111-118** Відеоурок Тема 4.6. Яку роль відіграє громада в житті людини, суспільства і держави (youtube.com)	
16	**Тема 4. Громадянська участь.** Роль громадянина у демократизації суспільства. Демократичний громадянин. Громадянська позиція, активність та відповідальність. Волонтерство.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 83-85** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 107-111** Відеоурок Тема 4.5. Якими є умови та форми активної громадянської участі у житті суспільства (youtube.com)	
17	**Тема 5. Школа – простір демократії.** Шкільна громада. Взаємодія учнів, учителів, батьків, адміністрації.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 86-88** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 121-124**	

	Врядування та управління школою. Шкільне самоврядування (учнівське, вчительське, батьківське). Принципи та значення учнівського самоврядування. Моделі учнівського самоврядування. Учнівське самоврядування онлайн. Школа і місцева громада.		Відеоурок Тема 4.9. Як живе і врядується шкільна громада (youtube.com)	
18	**Тема 6. Дитячі й молодіжні громадські об'єднання.** Свобода асоціацій. Дитячі й молодіжні об'єднання та рухи. Створення молодіжної громадської організації. Молодіжні соціальні проєкти.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 89-93** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 124-130** Відеоурок Тема 4.10. Як і для чого створюються і діють дитячі й молодіжні громадські об'єднання (youtube.com)	
Розділ 5. СВІТ ІНФОРМАЦІЇ ТА МАС-МЕДІА				
19	**Тема 1. Комунікація, інформація, медіа.** Поняття мас-медіа(медіа). Роль інформації та медіа в сучасному світі. Мас	**Учень/учениця** **знає зміст понять**: свобода слова, інформація, мас медіа (медіа), медіатекст, суспільне мовлення, пропаганда, реклама, соціальні мережі, фейк, реклама, маніпуляція, джерела	«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 98-102** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 130-134**	Завдання для систематизації та узагальнення матеріалу: «Вікторина»

	медіа, комунікація, аудиторія, медіатекст. Різновиди медіа (книга, преса, фото, радіо, кіно, телебачення, Інтернет, мобільний зв'язок) та їхній розвиток. Реклама. Вплив мас медіа на формування громадської думки та власної позиції людини.	інформації, факт, судження, «мова ворожнечі»; **характеризує** функції медіа в демократичній державі та наводить приклади їхнього впливу на прийняття рішень; **пояснює** як медіа впливають на формування громадської думки; **описує** ознаки замовних матеріалів в медіа; **може пояснити** базові стандарти подання інформації в медіа; **знає** можливості Інтернету та усвідомлює небезпеки, пов'язані з його використанням; **характеризує** особливості дотримання авторського права; **розрізняє** реальну подію та її відображення у медіатексті; **володіє** базовими технологіями запобігання впливу маніпулятивних та пропагандистських медіаповідомлень; **описує** ознаки «мови ворожнечі»; **застосовує** способи перевірки достовірності джерел інформації; надає підтвердження переваг, недоліків і обмежень джерел інформації; **описує** відмінність між фактом і судженням; **володіє** базовими технологіями критичного аналізу медіатекстів; **простежує** переваги і ризики під час користування соціальними мережами; **усвідомлює** критичний підхід до медіатекстів; **визнає** свободу слова – фундаментальну цінність демократичного суспільства.	Відеоурок Тема 5.2. Як медіа впливають на людину і суспільство (youtube.com)	Цікаві завдання Онлайн-тестування ПАЗЛ
20	**Тема 2. Медіа і демократія. Свобода, етика і відповідальність.** Свобода слова. Обмеження свободи слова. Баланс між свободою вираження поглядів та відповідальністю. Свобода мас медіа – критерій демократичності суспільства. Що таке цензура. Замовні матеріали («джинса») та їхні ознаки. Суспільні медіа і їхня місія. Шкільні медіа.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 103-109** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 134-142** Відеоурок Громадянська освіта. Мас-медіа. 10 клас (youtube.com)	
21	**Тема 3. Маніпулятивний вплив медіа.**		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 110-113**	

	Маніпуляції в медіапросторі. Як розпізнати фейкову інформацію, пропаганду, постправду. Роль медіа у провокуванні конфліктів та поширенні стереотипів. Що таке «мова ворожнечі» і як її розпізнати. Інформаційні війни.		-підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 142-148** Відеоурок Тема 5.6. Як медіа маніпулюють аудиторіями (youtube.com)	
22	**Тема 4. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа.** Достовірність інформації в мас медіа. Джерела інформації. Факт та судження. Авторство медіатексту Стандарти подання інформації. Критичний аналіз медіатекстів. Інформаційна безпека та її складові.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 114-116** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 148-152** Відеоурок Тема 5.9. Критичне мислення або чому необхідно бути медіаграмотним (youtube.com)	
23	**Тема 5. Інтернет.** Приватність та конфіденційність у віртуальному світі. Цифрова ідентичність. Соціальні мережі. Права		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 117-121** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 152-156**	

	людини в Інтернеті. Безпека та етика поведінки у мережі. Кіберзлочинність. Кібератаки в умовах конфлікту: хто є ціллю. Особливості захисту прав дітей та молоді в Інтернеті.		Відеоурок Тема 5.10. Цифрова ідентичність в Інтернеті (youtube.com)	
РОЗДІЛ 6. ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДЯН І ДЕРЖАВИ В ДОСЯГНЕННІ СУСПІЛЬНОГО ДОБРОБУТУ				
24	**Тема 1. Соціальні цілі економіки.** Економіка як сфера життя людей. Економічні потреби та блага. Процеси, що забезпечують задоволення потреб: виробництво, розподіл, обмін і споживання. Учасники (суб'єкти) економічних відносин. Зміни потреб та економічних процесів виробництва, розподілу, обміну, споживання під час війни. Економічна безпека. Соціальна держава.	**Учень/учениця може дати визначення понять:** економіка як сфера життя, домогосподарство, підприємницька діяльність, сталий розвиток; **вільно оперує поняттями:** соціальна держава, ринкова економіка, конкуренція, бюджет, податки, прибуток, зарплата, професія, лобізм, корупція; **пояснює** ознаки економічної безпеки окремої людини, громади, країни; **розуміє** функції підприємців, домогосподарств і держави в ринковій економіці, **називає** учасників різних ринків: покупців і продавців; **розуміє** роль грошей в ринковому кругообігу; **називає** принципи та механізми ринкової економіки; **розуміє** основні засади економічних відносин «держава – підприємець» та «держава – людина»; **установлює** зв'язок між сплатою	«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 125-129** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 157-162** Відеоурок Тема 6.1. Для чого потрібна економіка (youtube.com)	Завдання для систематизації та узагальнення матеріалу: Цікаві завдання 1 Цікаві завдання 2 «Вікторина» Онлайн-тестування Пазл
25	**Тема 2. Сталий розвиток.** Обмеженість ресурсів.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 130-133**	

	Необхідність раціонального та ефективного використання ресурсів. Вплив діяльності людини на довкілля	податків та видатками державного та місцевих бюджетів на оборону, правоохоронну діяльність, освіту, медицину, культуру; **знає** загальні права та обов'язки платників податків; **розуміє** відмінності між потребами, бажаннями і можливостями людини, необхідність та межі державного втручання в економіку; **розуміє** причини корупції; **аналізує** чинники попиту і пропозиції на ринках ресурсів і товарних ринках та їх вплив на ринкову ціну; **визначає** інтереси економічних суб'єктів (підприємців, домогосподарств, держави) в різних ситуаціях, способи реалізації власних економічних інтересів у межах законодавства та прав інших осіб; **оцінює** вимоги роботодавців щодо найманих працівників за оголошеннями; **вміє** скласти власне резюме; **формує** навички прийняття рішення з питань сімейного бюджету; **визначає** економічний та юридичний зміст відносин власності, переваги та обмеження організації економіки на ринкових засадах; **аналізує** способи впливу на органи місцевого самоврядування щодо змін у видатках місцевих бюджетів; **визначає** потребу власної родини в державній соціальній допомозі; **вміє** господарювати на основі принципів	-підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 162-166** Відеоурок Тема 6.2. Як забезпечити сталий розвиток (youtube.com)	
26	**Тема 3. Ринкова економіка.** Принципи ринкової економіки. Кругообіг в ринковій економіці. Попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція. Зміни попиту та пропозиції окремих товарів під час війни. Функції держави в ринковій економіці. Державний бюджет, податки, напрямки видатків. Зміни доходів та видатків державного бюджету у воєнний час.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 134-141** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 166-173** Відеоурок Тема 6.3. Як працює ринкова економіка (youtube.com)	
27	**Тема 4. Економіка домогосподарства.** Домашнє господарство як власник і споживач. Поняття про раціональне споживання. Права споживачів. Бюджет домогосподарств: види		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 142-145** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 173-178** Відеоурок Тема 6.6. Домашнє господарство як власник і споживач (youtube.com)	

	доходів, напрямки витрат, заощадження, в тому числі в умовах воєнного стану.	сталого розвитку; **розпізнає** вияви корупції та застосовує механізми їхньої протидії; **усвідомлює** цінність підприємництва для розвитку економіки; **підтримує** ідею сталого розвитку; **усвідомлює** місце власного домогосподарства в економічних процесах та власні економічні інтереси; **поважає** економічні інтереси інших суб'єктів економічних відносин; **усвідомлює** необхідність навчання впродовж життя; свідомо **ставиться** до сплати податків; **усвідомлює** зважену самооцінку власних здібностей та талантів як запоруку успішної професійної діяльності; нетерпимо ставиться до проявів корупції.		
28	**Тема 5. Підприємництво.** Підприємницька діяльність. Мета і соціальна відповідальність підприємця. Правовий захист бізнесу.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 146-149** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 178-183** Відеоурок Тема 6.8. В чому полягає суть підприємництва (youtube.com)	
29	**Тема 6. Ринок праці.** Учасники ринку праці: роботодавці і наймані працівники. Поняття професії, спеціальності, кваліфікації працівника. Заробітна плата як дохід найманого працівника. Трудові відносини під час війни: гарантії та зміни.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 149-151** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 183-186** Відеоурок Тема 6.9. Що продається на ринку праці (youtube.com)	
30	**Тема 7. Лобіювання інтересів та корупція.** Поняття лобізму. Сутність корупції та корупціогенних ризиків. Причини та наслідки корупції в економіці та політиці. Шляхи		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 152-155** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 186-194** Відеоурок Тема 4.8. Як захищати власні інтереси.	

	подолання корупції.		Адвокація. Лобізм (youtube.com)	
РОЗДІЛ 7. УКРАЇНА, ЄВРОПА, СВІТ				
31	**Тема 1. Інтеграція та глобалізація.** Поняття інтеграції та глобалізації. Вплив глобалізаційних процесів на економіку, культуру, довкілля, людину. Витоки та процес європейської інтеграції. Загрози сучасному світу. Збройна агресія рф проти України як виклик світовому порядку та демократичним цінностям. Міграційні процеси. Види та форми сучасної міграції.	**Учень/учениця** **знає зміст понять:** інтеграція, глобалізація, міграція; агресія, Європейський Союз, Європейська політика сусідства, Східне партнерство, міжнародне право, європейське та світове співтовариство, система безпеки і співробітництва в Європі, НАТО; **знає** про масштаби впливу глобалізації на економіку, культуру, довкілля, людину; **описує** цілі ООН та компетенцію її органів (Генеральна Асамблея, Рада Безпеки, Генеральний секретар тощо); **знає і розуміє** загрози сучасному світу; **називає** причини і наслідки міграційних процесів в Україні та світі, гуманітарні організації, що діють в період збройного конфлікту та надзвичайних ситуацій; **перераховує** умови вступу України до Європейського Союзу та НАТО; **називає** міжнародні організації, членом / учасником яких є Україна; основні аспекти Європейської політики сусідства; **аналізує** основні принципи міжнародних відносин, виклики світовому порядку та демократичним цінностям, спричинені збройною агресією рф проти України;	«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 160-171** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 195-201** Відеоурок Тема 7.1. Яким є вплив глобалізаційних процесів на суспільне життя (youtube.com)	Завдання для систематизації та узагальнення матеріалу: Цікаві завдання Онлайн-тестування
32	**Тема 2. Міжнародні відносини та міжнародне право.** Міжнародні відносини. Особливості міжнародного права. Система безпеки. Урядові і неурядові міжнародні організації. Міжнародна		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 172-178** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 201-206** Відеоурок Тема 7.3. Якими є сучасні міжнародні відносини (youtube.com)	

	солідарність.	**характеризує** основні функції міжнародних організацій; **аналізує** роль окремих осіб, організацій і держав у розвитку міжнародного гуманітарного права; **пояснює** взаємозв'язок між нормами міжнародного права і національним законодавством, важливість міжнародної солідарності; **добирає** з різних джерел додаткову інформацію щодо особливостей функціонування ЄС та її інституцій; **аргументовано обговорює** витоки і процес європейської інтеграції; **дискутує** щодо перспектив збереження та розширення ЄС, НАТО; **характеризує** політику регіонального співробітництва України та систем безпеки; **визнає** важливість європейського вектору розвитку України; **усвідомлює** взаємозалежність життя місцевої громади, України, Європи та світу; роль і значення міжнародних організацій для регіону, України, світу; **оцінює** діяльність міжнародних гуманітарних організацій та волонтерську участь в їх діяльності; **поділяє** ідею європейської ідентичності Українського народу і європейського та євроатлантичного курсу України.		
33	**Тема 3. Україна – член європейського та світового співтовариства**. Європейське і світове співробітництво. Участь України в ООН, ОБСЄ, Раді Європи, СОТ тощо. Європейський вибір України. Угода про асоціацію Україна – ЄС. Україна і НАТО: напрямки співпраці.		«Громадянська освіта»: -підручник авт. Гісем О.О. **ст. 179-183** -підручник авт. Вербицька П.В. **ст. 206-220** Відеоурок Тема 7.5. Які можливості для України дає співпраця з міжнародними організаціями (youtube.com)	

РЕКОМЕНДОВАНІ ВИДИ РОБОТИ:

- складання конспекту;
- ведення термінологічного словника;
- виконання вправ та завдань з тем;
- виконання інтерактивних вправ;
- проходження онлайн тестувань та тренажерів.